

Asia: Tuomiperän tuulivoimaloiden rakennuslupahakemuksista

Ylivieskan kaupunki

Lupapiste.fi -palvelu:

TUO01 (TUO.1012), Saapasalontie 225, LP-977-2022-00387

TUO02 (TUO.1022), Jyrkkäkalliontie 155, LP-977-2022-00389

TUO03 (TUO.1033), Jyrkkäkalliontie 101, LP-977-2022-00390

TUO04 (TUO.1043), Jyrkkäkalliontie 230, LP-977-2022-00391

TUO06 (TUO.1061), Hangaskuruntie 136, LP-977-2022-00392

TUO07 (TUO.1072), Uunimaantie 93, LP-977-2022-00393

TUO08 (TUO.1083), Uunimaantie 213, LP-977-2022-00394

Lausunto

1 Johdanto

Ylivieskan rakennusvalvonta pyytää uutta lausuntoa Tuomiperän tuulivoimaloiden rakennuslupahakemuksista. Viime vuoden lokakuussa annettujen lausuntojen jälkeen hakemusta on täydennetty uudella susiselvityksellä

2 Lausunto

Pyydettynä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Suden kohdalla pesimä- ja levähdysalueen määrittäminen ja siten sellaisten löytäminen on haastavaa, sillä lajilla ei ole pysyviä pesiä. Luke huomauttaa, että yleisesti ottaen erilaisten karttatarkastelujen perusteella tehtäviä pitkälle meneviä johtopäätöksiä on syytä käyttää varovaisesti vaikutusarvioiden tukena.

On tärkeää huomioida se, että Luken kanta-arvioissa reviirien rajat muodostuvat dna- ja Tassuhavaintojen mukaan. Tassu-havainnot ja dna-näytteet kertyvät sieltä, missä ihmiset liikkuvat. Kanta-arvioihin kirjattavia reviirien muotoja ja rajoja ohjaavat nämä havainnot. Luke huomauttaa myös, että tästä syystä havaintojen puuttuminen tai vähyys ei kerro suoraan siitä, että susi ei esiintyisi jollain tietyllä alueella eikä myöskään siitä, että jokin tietty alue ei kuuluisi susireviirille.

Selvityksessä ei kerrota kuinka lumijälkilaskenta on toteutettu. Selvityksessä käytetyn kartan perusteella on kuljettu jollain menetelmällä alueen metsäautoteitä pitkin. Luke huomauttaa, että esimerkiksi autosta käsin tällaista lumijälkilaskentaa ei voida toteuttaa. On mahdollista, että susi ei ole liikkunut alueella, mutta tällaisilla yksittäisillä laskennoilla sitä ei voida pois sulkea. Näillä laskennoilla ei myöskään voida poissulkea alueen merkitystä potentiaalisena pesimäalueena.

Luke huomauttaa, että Kalajoen reviirillä (johon selvityksessä viitataan useamman kerran) ei ole viimeisimmän kanta-arvion (2023) mukaan tällä hetkellä reviiristatusta (status: Yksittäisiä susia (75 % TN), Ei pari- eikä laumareviiriä).

Aineisto kuvassa 3 esitetään epäselvästi (Kuva 3. s. 5. Pantasuden liikkuminen Pyhäjoen reviirillä syksyllä 2019 sekä havainnointiaikana alueella toiminnassa olleet tuulivoimapuistot). Kuvassa on ilmeisesti käytetty Peko-suden paikannuksia vuonna 2019. Tässä selvityksen karttatarkastelussa on käytetty paikannuksia ajanjaksolta 1.8.-24.10.2019. Peko susi merkittiin Pyhäjoella 15.3.2019. Peko oli tuolloin vajaa vuoden ikäinen nuorukainen (uros). Se lähti dispersoimaan tuolta alueelta, eikä siten jäänyt alueelle vaan matkasi etelään Satakunnan ja Hämeen maisemiin. Selvityksen kuvassa ei ole reviirirajaus, vaan tämän yksittäisen nuoren susiyksilön liikkumisen painottuminen kyseisellä alueella ennen sen siirtymistä etelämpään. Luke huomauttaa, että tämän kyseisen yksilön liikkumisen tai reviirin ydinaluetta on haastavaa tämän aineiston perusteella määrittää, sillä tarkkailtu aika on lyhyt.

Selvityksessä tarkkaillaan aineistoa perusteellisesti reviiritasolla ja perustellaan reviirin olemassaololla se, että tuulivoima ei vaikuta suden elämään. Reviirin sisällä tapahtuva käyttäytyminen jää kuitenkin tähän yhteen kuvaan (Kuva 3, Peko-suden paikannukset), jonka pohjalla oleva aineisto on ajallisesti suppea. On syytä huomioida se, että vaikka tuulivoimaloita sijaitsisi susireviireillä, voi susi valita reviirin sisällä elinympäristöjä riippuen tai riippumatta voimaloista.

Tuulivoiman vaikutuksia suteen kuvaillessa on viitattu käytettyihin teksteihin puutteellisesti. Tässä lausuttavana olevan susiselvityksen mukaan portugalilaisissa tutkimuksissa sudet ovat vältelleet tuulivoima-alueita rakentamisen aikana, mutta myöhemmässä vaiheessa eläimet ovat palanneet alueille takaisin. Luke tarkentaa, että kyseisissä artikkeleissa kerrotaan, että sudet liikkuvat tuulivoima-alueilla, mutta sudet käyttävät aluetta sitä vähemmän mitä enemmän alueella on voimaloita ja mitä lähemmäksi voimalat sijoittuvat sudelle tärkeitä alueita. Lisäksi tutkimuksissa kerrotaan, että sudet hylkäävät tai eivät enää säännöllisesti käytä sellaisia pesimäalueita, jotka ovat voimalan läheisyydessä. Näiden tulosten mukaan tuulivoima aiheuttaa merkittäviä muutoksia suden habitaatin käyttöön, lisääntymisalueiden valintaan ja pesimäalueiden käytön pysyvyyteen ja susien lisääntymismenestykseen. Nämä käytöksen ja habitaatin käyttöön liittyvät muutokset saattavat supistaa kytkettyneisyyttä muihin reviireihin ja lisätä lisääntymiseen liittyvää epävarmuutta alueilla, joilla ihmistoimintaa on jo valmiiksi paljon.

Costa ym. (2018) tiivistävät nämä Portugalissa tehdyt tutkimukset ja toteavat, että tuulivoimalat ovat vaikuttaneet negatiivisesti pesimäpaikkauskollisuuteen ja lisääntymismenestykseen. Sellaiset laumat, jotka pesivät jo valmiiksi 3 km päässä tuulivoimaloista, kokivat vain pieniä muutoksia pesimäalueiden siirtymissä ja lisääntymismenestyksessä. Mutta silloin, kun tuulivoimaa rakennettiin alle kolmen km päähän pesimäalueista, joita sudet säännöllisesti käyttivät, lisääntymismenestys aleni ja sudet siirtyivät pesimään jopa yli 6 km päähän. Tulosten mukaan kolmen vuoden kuluttua voimaloiden käyttöönotosta, valtaosa laumoista alkoi taas lisääntyä normaalisti, mutta pesimäalueet olivat siirtyneet keskimäärin 2761 m päähän ja joillain laumoilla jopa 6400 m päähän tuulivoimaloista. He toteavat myös, että nämä vaikutukset varsinkin silloin, kun lisääntymisalueet siirtyvät vähemmän sopiville paikoille, saattavat vaikuttaa yksilöiden selviytymiseen ja lauman elinvoimaisuuteen. Toisaalta on myös viitteitä siitä, että hiljattain syntyneet laumat saattavat valita elinympäristökseen alueita, joilla jo on tuulivoimaa. Nämä laumat saattavat lisääntyä lähempänä kuin 3 km päässä voimaloista.

Mutta kuten selvityksessä todetaan, tutkimustuloksia tuulivoiman vaikutuksista sudelle meidän olosuhteissamme ei vielä ole. Portugalissa susireviirien koko on merkittävästi pienempi kuin meillä. Siten tässä ja selvityksessä viitattut tutkimukset eivät ole suoraan verrannollisia meidän olosuhteisiimme.

Selvityksessä on tehty elinympäristötarkastelu, jonka avulla on pyritty hahmottamaan kartalla potentiaaliset alueet pesimäpaikoille. Luke huomauttaa, että suunnitellut tuulivoimalat sijoittuvat selvityksessä potentiaalisiksi pesimäalueiksi arvioituille alueille (s. 11. Kuva 10. Elinympäristötarkastelun sudelle potentiaaliset lisääntymiseen käytettävät alueet Nivalan vuoden 2023 reviirillä).

3 Lausunnon tiivistelmä

Suden kohdalla pesimä- ja levähdysalueen määrittäminen ja löytäminen on haastavaa, sillä lajilla ei ole pysyviä pesiä. Tässä tarkasteltavana olevassa selvityksessä tehdyn elinympäristötarkastelun mukaan, suunnitellut tuulivoimalat sijoittuvat potentiaalisiksi pesimäalueiksi arvioituille alueille. Luken kanta-arvioissa reviirien rajat muodostuvat dna- ja Tassuhavaintojen mukaan, joita kertyy sieltä, missä ihmiset liikkuvat. Havaintojen puuttuminen tai vähyys ei siten kerro suoraan siitä, että susi ei esiintyisi jollain tietyllä alueella tai siitä, että jokin tietty alue ei sijoitu susireviirille. Selvityksessä viitatuilla Kalajoen reviirillä ei ole viimeisimmän kanta-arvion mukaan reviiristatusta. Aineisto kuvassa 3 esitetään epäselvästi. Selvityksen kuvassa ei ole reviirirajaus, vaan yksittäisen nuoren susiyskilön (Peko) liikkumisen painottuminen kyseisellä alueella ennen sen siirtymistä etelämpään. Selvityksessä tarkkaillaan aineistoa perusteellisesti reviiritasolla ja perustellaan reviirin olemassaololla se, että tuulivoima ei vaikuta suden elämään. Reviirin sisällä tapahtuva käyttäytyminen jää kuitenkin tähän yhteen kuvaan, jonka pohjalla oleva aineisto on ajallisesti suppea. On syytä huomioida se, että vaikka tuulivoimaloita sijaitsisi susireviireillä, voi susi valita reviirin sisällä elinympäristöjä riippuen tai riippumatta voimaloista. Tuulivoiman vaikutuksia suteen kuvaillessa on viitattu käytettyihin teksteihin puutteellisesti. Lähdekirjallisuuden mukaan sudet liikkuvat tuulivoima-alueilla, mutta käyttävät aluetta sitä vähemmän mitä enemmän alueella on voimaloita, ja mitä lähemmäksi voimalat sijoittuvat sudelle tärkeitä alueita. Lisäksi tutkimuksissa kerrotaan, että sudet hylkäävät tai eivät enää säännöllisesti käytä sellaisia pesimäalueita, jotka ovat voimalan läheisyydessä. Siten tuulivoimalat ovat vaikuttaneet negatiivisesti pesimäpaikkauskollisuuteen ja lisääntymismenestykseen. Silloin, kun tuulivoimaa rakennettiin alle kolmen km päähän pesimäalueista, joita sudet säännöllisesti käyttivät, lisääntymismenestys aleni ja sudet siirtyivät pesimään jopa yli 6 km päähän. Tulosten mukaan kolmen vuoden kuluttua voimaloiden käyttöönotosta, valtaosa laumoista alkoi taas lisääntyä normaalisti, mutta pesimäalueet olivat siirtyneet keskimäärin 2761–6400 m päähän tuulivoimaloista. Lisäksi todetaan, että hiljattain syntyneet laumat saattavat valita elinympäristökseen alueita, joilla jo on tuulivoimaa. Nämä laumat saattavat lisääntyä lähempänä kuin 3 km päässä voimaloista. Näitä portugalilaisten tutkimusten tuloksia ei kuitenkaan voi suoraan verrata meidän olosuhteisiin.

13.11.2023

3251/00 04 05/2023

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 13.11.2023 klo 11:04:26.

Lausunnon valmistelija(t):

Saara Kattainen

Ilpo Kojola, Samuli Heikkinen

Liitteet:

Tiedoksi: